

SZEMÉLYISÉGI JOGOK VÉDELME A VILÁGHÁLÓN AZ EUB JOGGYAKORLATÁN KERESZTÜL *

Földes Péter Tamás¹

Az Európai Unió fejlődése során a tagállamok gazdasági érdekeinek összehangolása mellett egyre nagyobb hangsúlyt kapott a különböző alapjogok védelmének biztosítása is. Az Unió a gazdasági integritás ösztönzése mellett igyekszik minél hatékonyabb garanciákat is beemelni az uniós jogba, hogy a már nevesített alapjogok minél szélesebb érvényesülését és védelmét biztosítani tudja. Ennek gyakorlata arányaiban az unió klasszikus területein már következetes és kiszámítható, viszont a tudomány fejlődésével rengeteg új és eddig nem ismert területen vetődhet fel kérdés az uniós – de akár a tagállami jog – alkalmazásával kapcsolatosan. Mi a teendő akkor, ha a jogsérelem nem a klasszikus platformok mentén, hanem mondjuk egy olyan dinamikusan változó közegben történik, mint az internet? Az uniós joganyag milyen lehetőségeket biztosít számunkra a minket személyiségi jogainkban sértő tartalmakkal szemben? Jelen tanulmány e kérdések megválaszolásához kíván néhány nézőpontot biztosítani.

Bevezetés

Ahhoz, hogy a probléma gyakorlatiasabb megvilágításba kerüljön érdemes megvizsgálnunk az Európai Unió Bíróságának egyik, nemrégiben hozott határozatát.² Ehhez tekintsük át először az ügy tényállását röviden. E. Glawischning-Piescescuval szemben – aki az osztrák Nationalrat képviselője, valamint a „die Grünen” parlamenti képviselőcsoport elnöke és e párt szövetségi szóvivője - a Facebook egyik felhasználója saját oldalán sértő tartalmakat tett közzé, majd ehhez több rágalmozó hozzászólást is fűzött. A poszt oly módon került megosztásra, hogy azt a Facebook bármely felhasználója megtekinthette, későbbi újra-megosztása és terjesztése egyszerűen megvalósítható volt. E. Glawischning-Piescescu először felszólította a Facebook Irelandet a sértő hozzászólás törlésére és mivel ez nem járt sikerrel a bécsi kereskedelmi bírósághoz (Handelsgericht Wien) fordult, aki határozatában felszólította a Facebook-ot az érintett tartalmak, valamint azok terjesztésének megszüntetésére abban az esetben, ha a további kísérő hozzászólások és

---

* DOI 10.21867/KjK/2019.3.5.

¹ Földes Péter Tamás, joghallgató, Debreceni Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar.

² A Bíróság C-18/18. számú ügyben hozott ítélete. <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=2B8D3A9F2CB1E3F1844760A903C6B0FC?text=&docid=218621&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=6518465> (letöltés dátuma: 2019. október 29.)

tartalmak az alapügy tárgyát képező bejegyzéssel azonos állítást vagy azzal azonos értelmű állításokat tartalmaznak. Az ügy még ezután két szintet járt be az érintett tagállam bíróságain: a Facebook az eredeti sértő hozzászólást megszüntette, viszont fellebbezéssel élt az ítélet azon részével szemben, amely a további megosztást és az azonos tartalommal bíró tartalmak megszüntetésére kötelezte. A bécsi regionális felsőbbbíróság (Oberlandesgericht Wien) határozatában megállapította, hogy e tekintetben kötelezettsége a szolgáltatónak csak az alapeljárás felperese, valamint harmadik fél által a Facebook Ireland tudomására hozott vagy egyéb módon utóbbi tudomására hozott tartalmakkal szemben áll fent. Az ítélettel szemben a felperesek felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be az osztrák legfelsőbb bírósághoz (Oberster Gerichtshof). A bíróság úgy ítélte meg abban kell döntenie, hogy az olyan nagyszámú felhasználói bázissal rendelkező közösségi hálózatot üzemeltető tárhelyszolgáltatónak mint a Facebook, a sértő tartalom megszüntetésére való kötelezése, vonatkozik-e az azzal szó szerint vagy lényegében azonos tartalmakra is, amelyek nem jutottak a szolgáltató tudomására. Ezzel kapcsolatosan a bíróság – előzetes döntéshozatali eljárás keretében - alábbi kérdéseket intézte az Unió Bíróságához:

1. Általánosan ellentétes e [2000/31 irányelv] 15. cikkének (1) bekezdésével a jogellenes információkat haladéktalanul el nem távolító tárhelyszolgáltatót terhelő, alábbiakban felsorolt, arra vonatkozó kötelezettségek valamelyike, hogy a tárhelyszolgáltató ne csak az említett jogellenes információkat távolítsa el, hanem szó szerint azonos információkat is távolítson el; világszerte, az adott tagállamban, az adott felhasználó tekintetében világszerte, az adott felhasználó tekintetében az adott tagállamban?

2. Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: azonos értelmű információkra is vonatkozik-e mindez?

3. Azonos értelmű információkra is vonatkozik-e mindez attól kezdődően, hogy az üzemeltető tudomást szerzett e körülményekről?

Szolgáltatások az Európai Unióban, és az információs társadalom

Mielőtt a bíróság konkrét döntése ismertetésre kerülne, érdemesnek tartom néhány, a témához kapcsolódó fogalom rövid bemutatását.

Alapvetően az üggyel kapcsolatban két irányelvet érdemes közelebbi vizsgálat tárgyává tenni: az egyik a 2006/123/EK számú irányelv a belső piaci szolgáltatásokról, valamint a 2000/31/EK számú irányelv az elektronikus kereskedelemről. A szolgáltatásokról szóló irányelv a Facebook tevékenységének meghatározását segíti. A másik említett irányelv már egy szűkebb területet szabályoz: az unión belüli elektronikus kereskedelem szabályozási kereteit határozza meg. Az irányelv több olyan fogalmat is beemelt az uniós joganyagba, ami segít megfoghatóbbá tenni a szabályozás alá kerülő

tevékenységi kört: az egyik ilyen sarkalatos fogalom az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások köre. Ilyen szolgáltatásnak tekinthető minden olyan szolgáltatás, amelyet elektronikus úton, távollevők részére, rendszerint ellenszolgáltatás fejében nyújtanak, és amelyhez a szolgáltatás igénybe vevője egyedileg fér hozzá.³ Az ilyen szolgáltatások szereplői között, két nagy kategóriát különböztethetünk meg: magát a szolgáltatás nyújtóját, valamint a tárhelyszolgáltatókat. Tárhelyszolgáltatónak minősül minden olyan szolgáltatás, amely a szolgáltató igénybe vevője által küldött információ tárolásából áll.⁴ A tárhely szolgáltatók felelőssége az uniós szabályozáson belül a szolgáltatóétól eltérően alakult, a szabályozás meghatározásakor a jogalkotó inkább a menetesítés felé hajlott. A közvetítőt a platformon megjelenő tartalmak tekintetében alapvetően nem terheli felelősség, ha két feltétel teljesülését sikeresen bizonyítja: *a) a szolgáltatónak nincsen tényleges tudomása a jogellenes tevékenységről vagy információról, és nincs tudomása olyan tényekről vagy körülményekről, amelyek nyilvánvalóan jogellenes tevékenységre vagy információra utalnának, továbbá b) a szolgáltató, amint ilyenről tudomást szerzett, haladéktalanul intézkedik az információ eltávolításáról, vagy az ahhoz való hozzáférés megszüntetéséről.*⁵ A rendelkezés a tartalom, valamint az átvett tartalom közötti határt emeli ki, az olyan feltétel rendszer kialakításával, amely nem kötelezi a szolgáltatót állandó felügyeletre az általa tárolt tartalmak tekintetében. Ez fontos kitétel, hiszen, ha a szolgáltatókéhoz hasonló felelősség terhelné a közvetítő szolgáltatót is, akkor az kénytelen lenne az összes átvitt tartalom egyedi értékelésére, ez pedig könnyen teret nyithatna a szólásszabadság egyoldalú, túlzott korlátozására.

A Facebook uniós jogi megítélése

A bíróság kétséget kizárólag megállapította, hogy a Facebook, tárhelyszolgáltatónak minősül. Ez több szempontból is fontos, de az adott ügyre szűkítve is elengedhetetlen, hiszen e szerint vizsgálendő a szolgáltatást nyújtó felelőssége is. Továbbá a bíróság kitért arra is, hogy az irányelvvel teljesen összeegyeztethető az, hogy valamelyik tagállami bíróság által megfogalmazott kötelezettség címzettje tárhelyszolgáltató legyen, tehát a jogsértés megszüntetésére attól függetlenül kötelezhető az adott szolgáltató, hogy azt ki kérte. Sőt ez attól függetlenül lehetséges, hogy a szolgáltató már teljesítette az irányelvben megfogalmazott mentesülési feltételek valamelyikét, hiszen ez összeegyeztethető azokkal a szabályokkal is, amik az ilyen esetre vonatkozó hatékony jogorvoslatot kívánják biztosítani a jogaiban sértett félnek. Az ilyen jellegű jogorvoslatok tekintetében a tagállamoknak nagy szabadsága

³ Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv 2. cikk, a) pont.

⁴ Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv 14. cikk (1) bekezdés.

⁵ *Uo.* (1) bekezdés a-b. pontok.

van, továbbá ezen kötelezettségek hatálya se korlátozható. A bíróság az ilyen jellegű jogsérelem megszüntetésére való kötelezésnek egyedüli korlátjaként továbbra is azt tartja fenn, hogy a tárhely szolgáltató nem kötelezhető a jogsérelem tárgyát képező tartalmak egyoldalú vizsgálatára. A szolgáltató a jogsértő tartalmat köteles eltávolítani, valamint az azzal minden kétséget kizáróan azonos tartalmakat is, a szolgáltatás egészére vonatkozóan, tehát a Facebook esetén minden felhasználó számára meg kell szüntetni az elérhetőséget, attól függetlenül, hogy az adott tartalom a világ melyik területén érhető el. Az ítélet fontos eleme, hogy deklarálja, hogy a tárhelyszolgáltató továbbra se kötelezhető általánosságban az általa tárolt tartalmak „nyomon követésére” viszont ez nem zárja ki, hogy egyedi esetben fennálljon ilyen jellegű kötelezettsége.

A bíróság minden bizonnyal érezhette, hogy nagyon vékony határ húzódik az azonos tartalmak lekövetése, és jogsértő tartalmak konkrét értékelése között. Az ítélet 45. pontja néhány feltétellel segít ennek meghatározásában: a nyomon követési kötelezettség olyan tartalmak esetében áll fent, amelyekkel kapcsolatban valamely hatáskörrel rendelkező szerv már megállapította, hogy jogellenes – tehát a szolgáltató továbbra sem köteles önálló értékelésre – valamint a más jogsértőnek minősített tartalommal azonosnak kell tekinteni azon tartalmakat, amelyek a korábban megállapított jogsértéssel érintett személy neve, e jogsértés megállapításának körülményei, valamint jogellenesnek minősített tartalommal kétséget kizáróan azonos tartalmúak.

***

Az EUB határozata egyértelműen kiáll az interneten felmerülhető jogsérelem hatékony orvoslása mellett. A bíróság értelmezéséből az is kitűnik, hogy igyekszik egyensúlyt teremteni a felek között és hasonló jogvédelemben részesíteni mind a szolgáltatót és mind az igénybe vevőt is. Véleményem szerint viszont a döntésének egyik érdekes mozzanata, hogy a Facebook a bíróság olvasatában továbbra is tárhelyszolgáltatónak minősíthető, annak ellenére, hogy ez az utóbbi időben többször is vita tárgyát képezte (például a médiaszolgáltatásokról szóló irányelvhez⁶ beküldött módosító javaslatok is az ilyen jellegű platformok újra szabályozását sürgette), hiszen az olyan jellegű közösségi oldalak mint a Facebook vagy a YouTube világszinten meghatározó tartalmakat és platformokat biztosítanak, nem beszélve arról hogy az ilyen jellegű szolgáltatók által végzett moderátori tevékenységek túlmúthatnak egy átlagos tárhelyszolgáltató tevékenységi körén.

---

⁶ A 2010/13/EU irányelv az audiovizuális médiaszolgáltatásokról.

Források jegyzéke:

- Csécsy – Fézer – Hajnal – Károlyi – Petkó – Törő – Zoványi (2019): *Kereskedelmi Tranzakciók Joga*. Debrecen, 2019.
- Várnay Ernő – Papp Mónika (2016): *Az Európai Unió Joga*. Budapest Wolters Kluwer, 2016.
- Az Európai Unió Bíróságának C – 18/18. sz. ügyében hozott határozata (ECLI:EU:C:2019:821)
- Az Európai Parlament és a Tanács 2006/123/EK irányelve (2006. december 12.) a belső piaci szolgáltatásokról (HL L 376., 2006.12.27., 36-68.)
- Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól (elektronikus kereskedelemről szóló irányelv)(HL L 178., 2000.7.17., 1-16. o)
- Az Európai Parlament és a Tanács 2010/13/EU irányelve (2010. március 10.) a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról (audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv) (OJ L 95, 15.4.2010, p. 1–24.)